

Encyklopedia Solidarności

<https://encysol.pl/es/encyklopedia/hasla-rzeczowe/14625,Torunska-Oficina-Niezalezna.html>
2023-03-26, 13:34

Toruńska Oficyna Niezależna

Toruńska [Oficina](#) Niezależna (TON), wydawnictwo założone jesienią 1980 przez związanych z KOR działaczy opozycji toruńskiej Józefa Domiana, Wiesława Janowskiego i Stanisława Śmigła. Od wiosny 1981 Spółdzielnia Wydawnicza TON. Jako pierwsze w bloku komunistycznym opublikowało (XI 1980 – X 1981) pełny tekst (7 części) "Archipelagu Gułag" Aleksandra Sołżenicyna w przekładzie Michała Kaniowskiego (właśc. Jerzy Pomianowski) w nakł. 2 tys. egz. Był to przedruk wydania Instytutu Literackiego w Paryżu, druk na offsecie w drukarni Przedsiębiorstwa Geofizyki Morskiej i Lądowej Górnictwa Naftowego, której kierownikiem był Jan Wieczerzak. On również organizował dla wydawnictwa papier. Skład wykonywali m.in. Wanda Balawender-Czynsz, J. Domian, Ewa Radoń, Andrzej Skarzyński, Adam Wojciechowski. Na uwagę zasługuje wysoki poziom edytorski 3-tomowego wydawnictwa: 2 s. formatu A5 mieściły się na jednej ułożonej poziomo stronie formatu A4, druk znormalizowaną czcionką, okładka twarda, powlekana skórą, szycie nicią introligatorską. Produkcja książki była tak zakonspirowana, że toruńska SB nie chciała wierzyć w lokalizację wydawnictwa, przypuszczając, iż druk odbywa się w Warszawie. Latem i jesienią 1981 TON opublikował (z NOWą, która dostarczyła makiety blaszane) kolejne tytuły: "Małą Apokalipsę" Tadeusza Konwickiego i "Nierzeczywistość" Kazimierza Brandysa w nakł. 3 tys. egz. każda (format A6, okładka miękka). Od wiosny 1981 TON drukował także „Informator NZS UMK” (nr. 9-11) i lubelskie „Spotkania”. Stan wojenny przerwał działalność oficyny. Znajdujące się w druku książki "W cieniu Katynia" Stanisława Swianiewicza i "Zapluty karzeł reakcji" Piotra Woźniaka nie ukazały się. Pierwszą z nich wydało potem Wydawnictwo Kwadrat w 1983 (zachowały się blachy offsetowe), drugą w 1984 Wydawnictwo Grot, które przejęło nakład z TON. Papier należący do oficyny udało się ukryć. Wykorzystano go do druku pierwszych po 13 XII 1981 ulotek protestacyjnych, a

następnie pism podziemnych: „Toruński Informator Solidarności”, „Kontra” i „Geofon”. Kontynuacją TON było Wydawnictwo Kwadrat.

Krzysztof Biernacki|Wiesław Janowski

[Toruń, Region Toruń](#)

[Poprzedni](#)
[Następny](#)

[Zgłoś błąd lub potrzebę uzupełnienia](#)